

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VYKONÁVATEĽ PLÁNU OBNOVY A ODOLNOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY

POLITIKA BOJA PROTI PODVODOM

1. ÚVOD

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“) ako **vykonávateľ Plánu obnovy a odolnosti SR** (ďalej len „vykonávateľ“) sa zaväzuje k udržiavaniu právnych, etických a morálnych noriem, dodržiavaniu zásad integrity, objektivity a čestnosti a praje si, aby pri výkone svojej činnosti bol vnímaný ako subjekt, ktorý bojuje proti podvodom a korupcii. V zmysle schválenej Protikorupčnej politiky MŽP SR¹ ako aj Etického kódexu MŽP SR² sa k tomuto záväzku hlásia všetci zamestnanci rezortu. Cieľom Politiky boja proti podvodom je podporovať kultúru, ktorá odrádza od podvodných činností a uľahčiť predchádzanie podvodom a ich odhaľovanie, ako aj vývoj postupov, ktoré pomôžu pri vyšetrowaní podvodov a súvisiacich trestných činov a ktoré zabezpečia, že takéto prípady sa budú riešiť včas a zodpovedajúcim spôsobom. Vykonávateľ má zavedené postupy na **oznamovanie podozrení z nezrovnalostí, trestných činov, korupcie a podvodov, a predchádzanie situáciám, pri ktorých dochádza ku konfliktu záujmov**. Vykonávateľ má v rámci Etického kódexu stanovené pravidlá prijímania darov.

2. POJMY

Podvod

Pojem podvod sa bežne používa na opísanie širokej škály pochybení a prehrškov vrátane krádeže, korupcie, sprenevery, úplatkárstva, falšovania, skresľovania skutočností, kolúzie, prania špinavých peňazí a zatajovania podstatných skutočností. Často zahŕňa podvodné konanie s cieľom získať osobný prospech, prospech osoby blízkej, prepojenej alebo tretej strany, alebo zapríčiniť stratu pre iných – úmysel je kľúčovým prvkom, ktorým sa podvod odlišuje od nezrovnalosti. Podvod nemá len potenciálny finančný dôsledok: pri implementácii Plánu obnovy a odolnosti SR (ďalej len „POO“) a vykonávaní mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „mechanizmus“) v podmienkach Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) a Európskej únie (ďalej len „EÚ“) môže poškodiť dobrú povesť vykonávateľa zodpovedného za efektívne a účinné riadenie prostriedkov mechanizmu. To je obzvlášť dôležité pre verejné organizácie zodpovedné za riadenie finančných prostriedkov EÚ.

V kontexte POO označuje konanie týkajúce sa výdavkov, príjmov a aktív vrátane finančných operácií, ako sú činnosti súvisiace s prijímaním a poskytovaním úverov, ktoré je na úkor všeobecného rozpočtu EÚ³ a v širšom zmysle aj rozpočtu SR.

Podvod poškodzujúci finančné záujmy EÚ predstavuje⁴:

¹ Príloha k rozhodnutiu ministra životného prostredia Slovenskej republiky z 10. júla 2023 č. 28/2023-1.18, ktorým sa vydáva Protikorupčná politika Ministerstva životného prostredia. Dostupné na <https://www.minzp.sk/krizove-riadenie/protikorupcne-programy.html>

² Príloha k rozhodnutiu ministra životného prostredia Slovenskej republiky z 10. júla 2023 č. 27/2023-1.18, ktorým sa vydáva Etický kódex Ministerstva životného prostredia.

³ V zmysle Hlavy I čl. 2 ods. 1 písm. a) Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2018/1046 o rozpočtových pravidlách z 18. júla 2018 sa má na mysli rozpočet Európskej únie ako aj rozpočty inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Európskej únie zriadených v súlade so zmluvami alebo rozpočty nimi priamo alebo nepriamo spravované a kontrolované.

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva.

a) pokiaľ ide o výdavky, prípadne náklady nesúvisiace s verejným obstarávaním, akékoľvek konanie alebo opomenutie týkajúce sa:

- i) používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov, ktoré majú za následok spreneveru alebo neoprávnené zadržovanie finančných prostriedkov alebo aktív z rozpočtu EÚ alebo z rozpočtov spravovaných EÚ, alebo v jej mene,
- ii) neposkytnutia informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo
- iii) zneužitia takýchto finančných prostriedkov alebo aktív na iné účely, než na ktoré boli pôvodne poskytnuté, resp. mali byť účelne vynaložené,

b) pokiaľ ide o výdavky, prípadne náklady súvisiace s verejným obstarávaním, akékoľvek konanie alebo opomenutie týkajúce sa:

- i) používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov, ktoré majú za následok spreneveru alebo neoprávnené zadržovanie finančných prostriedkov alebo aktív z rozpočtu EÚ alebo z rozpočtov spravovaných EÚ, alebo v jej mene,
- ii) neposkytnutia informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo
- iii) zneužitia takýchto finančných prostriedkov alebo aktív na iné účely, než na ktoré boli pôvodne poskytnuté, ktoré poškodzuje finančné záujmy EÚ,

pokiaľ k takému konaniu došlo prinajmenšom v úmysle získať pre páchatela alebo inú osobu neoprávnený prospech, a to poškodením finančných záujmov EÚ,

c) pokiaľ ide o iné príjmy, než sú príjmy z vlastných zdrojov založených na DPH uvedené v písmene d), akékoľvek konanie alebo opomenutie týkajúce sa:

- i) používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov, ktoré majú za následok protiprávny úbytok zdrojov rozpočtu EÚ alebo rozpočtov spravovaných EÚ alebo v jej mene,
- ii) neposkytnutia informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo
- iii) zneužitia legálne nadobudnutej výhody s rovnakým následkom,

d) pokiaľ ide o príjmy z vlastných zdrojov založených na DPH, akékoľvek konanie alebo opomenutie, ku ktorému došlo v rámci cezhraničných alebo vnútroštátnych podvodných schém, týkajúce sa:

- i) používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov týkajúcich sa DPH, ktoré majú za následok úbytok zdrojov rozpočtu EÚ,
- ii) neposkytnutia informácií týkajúcich sa DPH v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo
- iii) predloženia správnych výkazov týkajúcich sa DPH na účely podvodného zamaskovania nezaplatenia alebo neoprávneného vzniku práv na vrátenie DPH.

Nezrovnalosťou sa na účely tejto Politiky boja proti podvodom rozumie akékoľvek porušenie práva EÚ alebo všeobecne záväzných právnych predpisov platných na území SR týkajúce sa ich uplatňovania, ktoré vyplýva z konania alebo opomenutia subjektu zapojeného do vykonávania POO, dôsledkom čoho je, alebo by bol, negatívny

dopad na rozpočet EÚ zaťažením všeobecného rozpočtu (a v širšom zmysle aj rozpočtu SR) neoprávneným výdavkom. Pod pojmom nezrovnalosť sa rozumie aj podozrenie z nezrovnalosti.

Korupcia je v kontexte POO obzvlášť závažným ohrozením finančných záujmov EÚ⁵ a v mnohých prípadoch môže byť spojená aj s podvodným konaním. Je v najširšom zmysle slova zneužívaním moci na osobný prospech. Korupcia má mnoho podôb, napríklad podplácanie, ovplyvňovanie, zneužívanie funkcií, ale môže sa skrývať aj za rodinkárstvo alebo konflikt záujmov. Korupcia, rovnako ako podvod, môže poškodzovať záujmy SR, ale aj EÚ ako celku tým, že znižuje úroveň investícií a bráni spravodlivému fungovaniu vnútorného trhu. Súčasne oslabuje dôveru vo vlády, verejné inštitúcie, teda aj vykonávateľov, ďalšie organizácie podieľajúce sa na implementácii POO, a demokraciu vo všeobecnosti.

Na účely tejto Politiky boja proti podvodom rozlišujeme:

- a. pasívnu korupciu – konanie verejného činiteľa, ktorý priamo alebo cez sprostredkovateľa (nepriamo) požaduje alebo prijme výhody akéhokoľvek druhu pre seba alebo pre tretiu stranu, alebo akceptuje prísľub takejto výhody na účely toho, aby konal alebo aby sa zdržal konania v súlade so svojimi povinnosťami alebo pri výkone svojich funkcií spôsobom, ktorý poškodzuje alebo môže poškodiť finančné záujmy EÚ.
- b. aktívnu korupciu – konanie osoby, ktorá prisľúbi, ponúkne alebo poskytne priamo alebo cez sprostredkovateľa akúkoľvek výhodu verejnému činiteľovi, pre neho samotného alebo pre tretiu stranu na účely toho, aby konal alebo aby sa zdržal konania v súlade so svojimi povinnosťami alebo pri výkone svojich funkcií spôsobom, ktorý poškodzuje alebo môže poškodiť finančné záujmy EÚ.

Ku konfliktu záujmov⁶ dochádza, ak je nestranný a objektívny výkon úradnej funkcie osoby ohrozený z dôvodov týkajúcich sa rodiny, citového života, politickej alebo národnej príslušnosti, ekonomického záujmu alebo akéhokoľvek iného priameho alebo nepriameho osobného záujmu napríklad so žiadateľom o prostriedky z fondov EÚ alebo z mechanizmu alebo s ich prijímateľom.

Dvojité financovanie je financovanie poskytnuté v rozpore s čl. 9 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (podpora v rámci mechanizmu dopĺňa podporu poskytovanú v rámci iných programov a nástrojov EÚ; reformy a investičné projekty môžu získať podporu z iných programov a nástrojov EÚ za predpokladu, že takáto podpora nepokrýva rovnaké náklady) a v rozpore s § 13 ods. 3 zákona 368/2021 Z. z. o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (prostriedky mechanizmu nie je možné poskytnúť prijímateľovi a/alebo partnerovi, ktorý prijíma dotáciu, príspevok, grant alebo inú formu pomoci na financovanie tých istých výdavkov a ktorá by predstavovala dvojité financovanie. Uvedené sa rovnako vzťahuje na vykonávateľa, ktorý prostriedky mechanizmu používa, keď investíciu alebo reformu zahrnutú do POO sám realizuje⁷. Dvojitým financovaním sa rozumie aj situácia, ak sa k výsledku daného opatrenia alebo jeho časti (projekt) dospeje nielen použitím prostriedkov mechanizmu, ale aj využitím iných zdrojov z rozpočtu EÚ, pričom takéto použitie nebolo vopred indikované Európskou komisiou v rámci POO a zohľadnené v nákladovom ohodnotení príslušnej investície alebo reformy. Zároveň sa za dvojité financovanie môže považovať aj situácia, ak výsledok danej operácie (bez ohľadu na spôsob preukazovania zrealizovania opatrenia) je vykazovaný Európskou komisiou v rámci rôznych nástrojov podpory⁸.

⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva.

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách.

⁷ Kap. 2.4 Systému implementácie Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, v.1.2.

⁸ Tamže.

3. ZODPOVEDNOSŤ VYKONÁVATEĽA

Za vykonávateľa bola zodpovednosť za riadenie rizík podvodu, korupcie, konfliktu záujmov a dvojitého financovania pri implementácii POO delegovaná na Pracovnú skupinu MŽP SR pre riadenie rizík podvodu pri implementácii Plánu obnovy a odolnosti SR (ďalej len „pracovná skupina“) v súčinnosti s Referátom prevencie korupcie. Vykonávateľ zabezpečuje, aby osoby vykonávajúce posúdenie rizík podvodu mali adekvátne odborné skúsenosti. Členmi pracovnej skupiny sú predstavitelia útvarov vykonávateľa a organizácií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti podieľajúcich sa na implementácii POO (najmä Slovenská agentúra životného prostredia a Slovenská inšpekcia životného prostredia), pozorovatelia a prizvané osoby z Úradu vlády SR ako aj ďalších orgánov.

Ďalšie zodpovednosti vykonávateľa v procese riadenia rizík podvodu, korupcie, konfliktu záujmov a dvojitého financovania pri implementácii POO nesú nasledovné útvary:

Referát prevencie korupcie, začlenený do priamej riadiacej pôsobnosti ministra, je gestorom:

- a) zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- b) úloh ministerstva v oblasti prevencie protispoločenskej činnosti a opatrení súvisiacich s jej oznamovaním,
- c) koordinácie protikorupčných aktivít vyplývajúcich z boja proti korupcii a protikorupčnej prevencie vrátane riadenia korupčných rizík prostredníctvom protikorupčného koordinátora v spolupráci s ostatnými organizačnými útvarmi ministerstva,
- d) prípravy rezortného protikorupčného programu a vypracovania katalógu korupčných rizík na ministerstve prostredníctvom protikorupčného koordinátora,
- e) usmerňovania právnických osôb v pôsobnosti ministerstva v oblasti prevencie korupcie prostredníctvom protikorupčného koordinátora,
- f) kontrolnej činnosti implementácie POO zo strany vecne príslušných organizačných útvarov a právnických osôb v pôsobnosti ministerstva podieľajúcich sa na vykonávaní POO.

Odbor práva – podpora organizačným útvarom vykonávateľa pri oznamovaní identifikovaných podozrení zo spáchania trestného činu, priestupku alebo iného správneho deliktu orgánom príslušným konať v danej veci;

Oddelenie sťažností a petícií – prijímanie, evidencia a vybavovanie sťažností a petícií týkajúcich sa POO v jeho vecnej pôsobnosti;

Sekcia informatiky – preverovanie digitalizovaných operácií a zabezpečovanie kybernetickej bezpečnosti a prevencie so zameraním na súčasné výzvy kybernetickej bezpečnosti⁹;

Vedúci zamestnanci vykonávateľa sú o.i. zodpovední so zreteľom na oblasť svojej zodpovednosti za identifikáciu potenciálne rizikových procesov, postupov a pozícií z pohľadu vzniku korupčných rizík¹⁰.

Zamestnanci MŽP SR sú povinní sledovať výskyt varovných signálov podvodu, ktoré upozorňujú na možnú protispoločenskú činnosť a oznámiť ich vedúcim zamestnancom. Vedúci zamestnanci sú povinní o nich bezodkladne informovať zástupcov Referátu prevencie korupcie.

⁹ Smernica Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky z 13. apríla 2018 č. 6/2018-1.16 o riadení sieťovej komunikácie a prevádzky.

¹⁰ Príloha k rozhodnutiu ministra životného prostredia Slovenskej republiky č. 26/2023-1.18, ktorým sa vydáva Systém riadenia korupčných rizík v podmienkach Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

4. OHLASOVANIE PODOZRENÍ Z NEZROVNALOSTÍ, TRESTNÝCH ČINOV, KORUPCIE A PODVODOV

4.1 EXTERNÉ NAHLASOVANIE

Vykonávateľ má zavedené postupy na nahlasovanie:

- **podozrení z podvodu, konfliktu záujmov, korupcie, dvojitého financovania či iných nezrovnalostí a podnetov pri čerpaní prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti SR** na e-mailovú adresu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky poo_nezrovnalosti@enviro.gov.sk;
- **podozrení z korupčného správania zamestnancov MŽP SR** cez protikorupčnú linku zriadenú Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky prostredníctvom e-mailovej adresy protikorup@enviro.gov.sk, ktorá je zverejnená na <https://www.minzp.sk/korupcia/>;
- **environmentálnych priestupkov spáchaných na území SR, ktoré by mohli mať potenciálne dopad na čerpanie finančných prostriedky z rozpočtov EÚ** cez Zelenú linku zriadenú MŽP SR prostredníctvom telefónneho čísla 0800 144 440 (pracovné dni od 08:00 do 18:00 hod.) alebo e-mailovej adresy zelena.linka@enviro.gov.sk, ktoré sú zverejnené na <https://www.minzp.sk/kontakty/>;
- **podozrení z korupcie na národnej úrovni v Slovenskej republike** prostredníctvom antikorupčnej linky:
  - Úradu vlády Slovenskej republiky: prostredníctvom telefónneho čísla 0800 111 001 (cez pracovné dni od 08:30 do 12:00 hod.) alebo prostredníctvom e-mailovej adresy bpk@vlada.gov.sk, ktoré sú zverejnené na <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/kam-oznamit-korupciu/> alebo <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/antikorupcna-linka/>;
  - Národnej protikorupčnej jednotky: prostredníctvom telefónneho čísla 0961 052 102 alebo prostredníctvom e-mailovej adresy korupcia@minv.sk, ktoré sú zverejnené na <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/naka/> alebo <https://www.minv.sk/?NAKA>;
- **podozrení z trestných činov alebo inej nezákonnej činnosti, vrátane podvodov s dopadom na finančné prostriedky EÚ a SR** prostredníctvom e-mailovej adresy infoirg@minv.sk zriadenej Národnou kriminálnou agentúrou v spolupráci s ONÚ OLAF;
- **podvodu súvisiaceho s čerpaním finančným prostriedkov z POO** prostredníctvom osobitného formulára nachádzajúceho sa na webovom sídle Plánu obnovy a odolnosti SR <https://www.planobnovy.sk/kontakt/nahlasovanie-podvodneho-spravania/>, resp. prostredníctvom e-mailovej adresy podvody@vlada.gov.sk;

4.2 INTERNÉ NAHLASOVANIE

Vykonávateľ má zavedený aj **interný postup pre nahlasovanie** a preverovanie podozrení z nezrovnalostí, trestných činov, korupcie a podvodov¹¹. Oznámenie protispoločenskej činnosti môže vykonať každý zamestnanec, a to anonymne alebo neanonymne, prostredníctvom elektronického formulára zverejneného na stránkach intranetu vykonávateľa v sekcii „Oznamovanie protispoločenskej činnosti“, písomne alebo osobne, podľa postupu zverejneného na hlavnej stránke intranetu MŽP SR.

Všetky ohlásenia sa budú riešiť prísne dôverne a v súlade so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, so zákonom č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov a so zákonom č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o

¹¹ Príloha k rozhodnutiu ministra životného prostredia Slovenskej republiky č. 33/2019-1.2 z 22. novembra 2019 o vnútornom systéme preverovania oznámení súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti.

zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zamestnanci, a všeobecne ohlasovatelia protispoločenskej činnosti, nezrovnalostí alebo podozrení z podvodu, sú chránení pred odvetnými opatreniami.

5. OPATRENIA PROTI PODVODOM

Vykonávateľ zaviedol primerané opatrenia proti podvodom na základe dôkladného posúdenia rizika podvodu (podľa čl. 22 ods. 2 písm. a), b) Nariadenia č. 2021/241 z 12.2.2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti). Vykonávateľ ďalej zaviedol primerané opatrenia na predchádzanie konfliktu záujmov zamestnancov a osôb zapojených do implementácie POO. Pri implementácii POO vykonávateľ používa IT nástroje na preverovanie konfliktu záujmov, dvojitého financovania a na odhaľovanie rizikových operácií (cez verejne dostupné národné portály ako napr. www.orsr.sk, www.zrsr.sk, www.foaf.sk, www.crz.gov.sk, <https://www.crp.gov.sk/>, www.financnasprava.sk, <https://www.uvo.gov.sk/register-konecnych-uzivatelov-vyhod-427.html>, a európske portály ako napr. Arachne, <https://kohesio.ec.europa.eu/en> a <https://ec.europa.eu/budget/financial-transparency-system>) a zabezpečuje, formou odbornej prípravy zamestnancov v oblasti boja proti podvodom, že zamestnanci sú informovaní o rizikách podvodov, ku ktorým došlo, s cieľom zlepšiť v prípade potreby vnútorný systém riadenia a kontroly.

6. ZÁVER

Podvod sa môže prejavovať mnohými spôsobmi. Vykonávateľ sa hlási k politike nulovej tolerancie voči podvodom, korupcii a konfliktu záujmov a má zavedený robustný kontrolný systém, ktorý je navrhnutý na predchádzanie podvodnému konaniu a jeho odhaľovanie, pokiaľ je to možné, a opravu jeho dôsledkov, ak k nemu dôjde.